Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0518U002727

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-12-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Уваєва Олена Іванівна
2. Uvaeva Olena Ivanivna

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 03.00.17

Назва наукової спеціальності: Гідробіологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 04-12-2018

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Біологія. Хімія

Місце роботи здобувача: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, 40, м. Житомир, Житомирський р-н., Житомирська обл., 10008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 41.258.01

Повне найменування юридичної особи: Державна установа Інститут морської біології НАН України

Код за ЄДРПОУ: 03534529

Місцезнаходження: Вул Пушкинська, 37, м. Одеса, Одеська обл., 65011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, 40, м. Житомир, Житомирський р-н., Житомирська обл., 10008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.35.33

Тема дисертації:

1. Молюски родини Viviparidae (Gastropoda, Pectinibranchia): структурно-функціональна організація популяцій, біоіндикаційні можливості та роль в очищенні водойм Українського Полісся

2. Mollusks of the family Viviparidae (Gastropoda, Pectinibranchia): structural and functional organization of populations, bioindication potential and role as purifying agents in water bodies of Ukrainian Polyssia

Реферат:

1. Вперше одержано багаторічні дані щодо динаміки демографічної структури (розмірної, вікової, статевої) популяцій двох видів калюжниць - Viviparus viviparus (Linnaeus, 1758) і V. contectus (Millet, 1813) у водоймах Українського Полісся. Останнім часом відмічено тенденцію до пониження чисельності і біомаси Viviparidae і загалом частоти їх трапляння, що ймовірно пов'язане із порушенням умов довкілля (кліматичних та спричинених антропогенним тиском). У водоймах Українського Полісся максимальний вік V. viviparus становить 5 років, V. contectus - 6 років. Обґрунтовано розрахункову оцінку найбільшої тривалості життя та коефіцієнту смертності калюжниць на основі їх популяційних показників. Вперше встановлено характеристики лінійного росту калюжниць Українського Полісся та вплив на них екологічних чинників. Наведено показники річної продукції Viviparidae на основі їх маси (загальної, черепашки, сирих, сухих і

обеззолених тканин) і P/B-коефіцієнт. Отримано рівняння множинної регресії, які дозволяють визначити різні характеристики річної продукції V. viviparus за звичайними гідробіологічними показниками - щільністю поселення і біомасою. Найбільш інформативними популяційними показниками V. viviparus, придатними для біоіндикації водойм (насамперед встановлення органічного забруднення), є середня маса особини, середня висота черепашки статевозрілих (2-3-річних) молюсків і співвідношення самців і самок. Вперше експериментальними дослідженнями встановлено швидкість фільтрації і седиментації V. viviparus і V. contectus. Виявлено вплив абіотичних (концентрації зависей, рівня pH, температури), біотичних (трематодної інвазії) та антропогенних (іонів важких металів, синтетичних миючих засобів) чинників на фільтраційну роботу калюжниць. З'ясовано, що іони важких металів та детергенти як потенційні забруднювачі водного середовища пригнічують фільтраційну активність калюжниці болотяної, що призводить до негативних наслідків для самоочисного потенціалу екосистем. Встановлено здатність V. contectus понижати вміст органічних речовин у товщі води і збагачувати ними її придонний шар.

2. For the first time, long-term data are collected on age, size and sex ratio dynamics of population structure of Viviparus viviparus (Linnaeus, 1758) and V. contectus (Millet, 1813) in waters of Ukrainian Polyssia. A sharp decline in numbers, biomass characteristics and occurrence of Viviparidae was recorded recently. The most probable reasons are climate change and the anthropogenic pressure that alters their environment. In waters of Ukrainian Polyssia, maximum age is five years for V. viviparus mollusks and six years for V. contectus. For the first time, the quantitative estimation of life expectancy and morbidity coefficient is developed based on population characteristics of river snails. The linear growth characteristics and environmental influence on populations of river snails of Ukrainian Polyssia are studied. The annual production of Viviparidae is characterized according to mass (total, shell, and raw, dried and decarbonized tissues) and P/B coefficient. The resulting multiple regression equations allow determining various characteristics of annual production of V. viviparus by standard hydrobiological indices, such as population density and biomass. Average mass and average shell height of mature (2 to 3 year old) snails, and sex ratio in populations of V. viviparus are the population characteristics which are the most informative in bioindication with this species. Filtration and sedimentation rates of V. viviparus and V. contectus are estimated experimentally. The abiotic (concentration of suspension, pH, temperature), biotic (trematode infection) and anthropogenic (ions of heavy metals and synthetic detergents) factors influence the purification potential of river snails. Ions of heavy metals and synthetic detergents are shown to suppress filtration activity of V. contectus. Those potential water pollutants are dangerous for filtration activity of snails and subsequently for self-purification potential of their ecosystems. Viviparus contectus is shown to promote reduction of organic matter in water with simultaneous enrichment the bottom layer.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шурова Ніна Митрофанівна

2. Shurova Nina

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.17

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шурова Ніна Митрофанівна

2. Shurova Nina

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.17

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Утєвський Сергій Юрійович

2. Utevsky Sergiy

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Протасов Олександр Олексійович
2. Protasov Oleksandr

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.17

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Євтушенко Микола Юрійович
2. Yevtushenko Mykola

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.17

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Александров Борис Георгійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Александров Борис Георгійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.